

Verslavingszorg, verleden, heden en toekomst vanuit sociaalgeneeskundig perspectief

verslavingszorg financiering & zorgverzekering

Albert Versteegde, arts M&G
adviserend geneeskundige
ENO Zorgverzekeringen

Donderdag 3 november 2011

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Programma

1. financiering van de zorg
2. basisverzekering
3. polisontwikkeling
4. processen zorgverzekeraar
5. zorginkoop
6. vragen

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Statistieken; uitspraken (wikipedia)

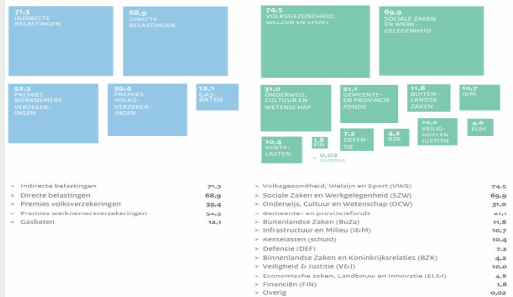
- statistiek liegt niet maar leugenaars gebruiken statistiek.
- er zijn drie soorten leugens: leugens, grove leugens, en statistieken
- statistieken zijn als bikini's. Ze trekken je aandacht en verhullen de essentie.
- een statisticus liep in een meer van gemiddeld een halve meter diep. Hij verdronk.
- *statistiek'n, statistiek'n, daar he'k niks an; cijfers mot ik hebb'n*". (Hendrik Koekoek)

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Rijksbegroting 2012

INKOMSTEN (in miljarden) 239,8 (244,0) **UITGAVEN (in miljarden) 272,2 (257,4)**

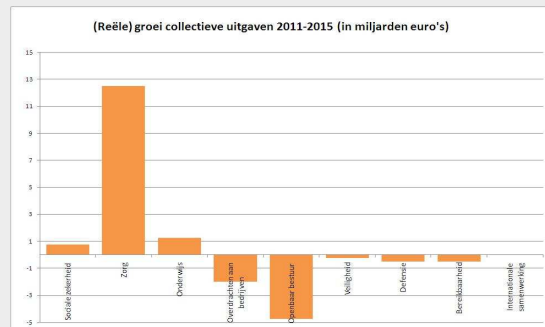

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Collectieve uitgaven (Begr. vws)

(Reële) groei collectieve uitgaven 2011-2015 (in miljarden euro's)

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Gezondheidszorg & kosten

- grootste post op rijksbegroting
- snelste groeier (% BBP en % collectieve uitgaven)

Wat speelt mee?

- vergrijzing & toename chronische ziekten
- technische ontwikkelingen
- interne kwaliteitseisen (specialisatie & professionalisatie)
- externe kwaliteitseisen (service)
- vraag vanuit bevolking (gezondheid = belangrijk)
- (internationale) benchmark (concurrentie & prestige)
- wet van Baumol

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.

WWW.ENO.NL

Zorg; uitgaven (VWS begroting 2012)

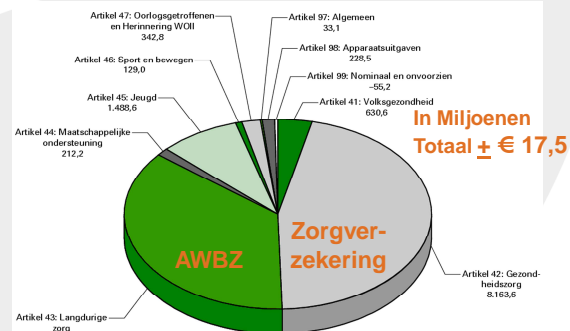

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.

WWW.ENO.NL

VWS uitgaven (Begroting VWS 2012)

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.

WWW.ENO.NL

Zorg financiering (1)

naast belastingen heeft overheid premieinkomsten (schijf 1 & 2 loon- en inkomstenbelasting):

- premies volksverzekeringen (52,3 mld)
AWBZ, AOW, ANW
- premies werknemersverzekeringen (39,4 mld)
Zorgverzekering, WIA, WW

uit de premieopbrengsten wordt sociale zekerheid en zorg betaald

via zorgverzekeraar:

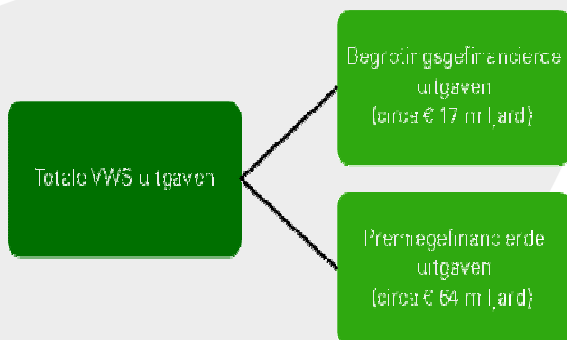
- zorgpremies
nominale premie vanaf 18 jaar

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.

WWW.ENO.NL

VWS uitgaven (Totaal)

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.

WWW.ENO.NL

Zorg financiering: BKZ (Budgetair Kader Zorg)

alle uitgaven op basis van:

- wettelijke aanspraak (Zvw, AWBZ)
- subsidie op grond van de Zvw en/of AWBZ
- (deels) andere begrotingsuitgaven
 - wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg)
 - zorg, jeugd en welzijn in Caribisch Nederland en
 - het Opleidingsfonds
- andere begrotingshoofdstukken
 - gemeentefonds-middelen voor huishoudelijke hulp (Wmo) en
 - reserveringen voor o.a. loon- en prijsbijstelling (begr. Min. van Fin.)

begroting VWS bevat verder (buiten BKZ; Rbg-eng) o.a.:

- preventie, jeugdzorg en sport
- voor functioneren zorgstelsel (exploitatie ZBO's als NZA & CVZ)
- gemeentelijke gezondheidsdiensten, Arbo-diensten

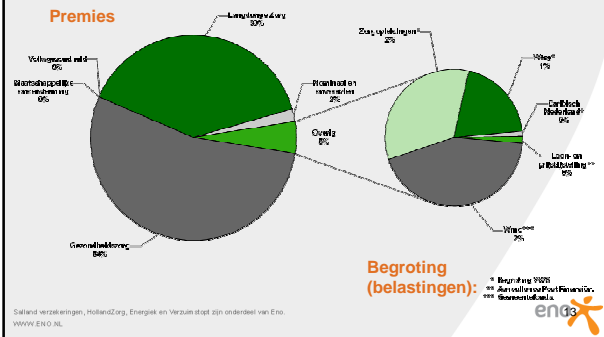
definitie BKZ kan jaarlijks min of meer verschillen

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.

WWW.ENO.NL

Zorg financiering: BKZ (totaaloverzicht)

Statistieken; Verschil VWS-CBS

in de analyses van de zorguitgaven hanteren VWS en CBS verschillende definities

VWS rekent alleen wat tot de collectieve uitgaven hoort ...

het CBS gaat uit van een maatschappelijk perspectief en is breder dan die van VWS
bijv. inclusief aanvullende verzekeringen, alternatieve geneeswijzen e.d.

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno. WWW.ENO.NL

Zorg; financiering >> cijfers CBS

29 Oktober 2011

Fin. gezondheidszorg (miljoen)	2007	2008	2009*	2010*
Totaal	74 750	80 000	84 524	87 596
Overheid	10 650	11 333	12 453	12 734
Zorgverzekeringswet	27 693	32 322	34 198	35 421
AWBZ	23 007	22 169	23 201	24 286
Particuliere zorgverzekering	3 146	3 154	3 489	3 625
Eigen betalingen	7 418	8 130	8 150	8 447
Overige financieringsbronnen	2 837	2 892	3 033	3 082
Uitgaven per inwoner (euro)	4 563	4 865	5 113	5 272

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno. WWW.ENO.NL

Zorguitgaven (volgens CBS)

Uitgaven zorg per hoofd van de bevolking

Periode	1980	1990	2000	2009	2010
euro	1 223	1 783	2 946	5 113	5 272

Uitgaven zorg als % van BBP

Perioden	1980	1990	2000	2009	2010
%	10,6	10,9	11,2	14,8	14,8

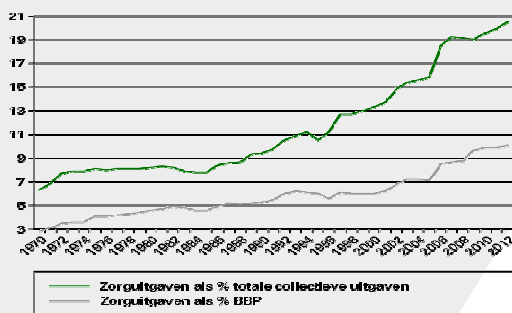
Cijfers: CBS, Statline, 29 oktober 2011

Bruto binnenlands product (bbp): De som van de beloningen van de productiefactoren in het Nederlandse productieproces, plus het saldo van de indirecte belastingen en kostprijsverlagende subsidies.

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno. WWW.ENO.NL

Zorguitgaven (retrospectief, VWS)

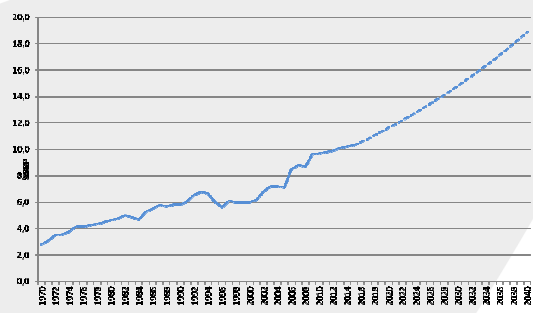

Volgens VWS dus $\pm 10\%$ in 2010; CBS: 2010 (retrospectief) **14,8%**

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno. WWW.ENO.NL

Zorguitgaven (extrapolatie, VWS)

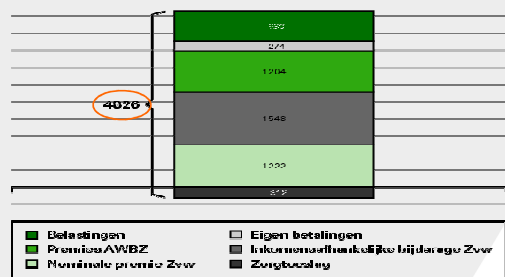

Van nu 20% totale overheidsuitgaven naar 40% in 2040

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno. WWW.ENO.NL

Zorglasten 2012 (VWS, Begroting '12)

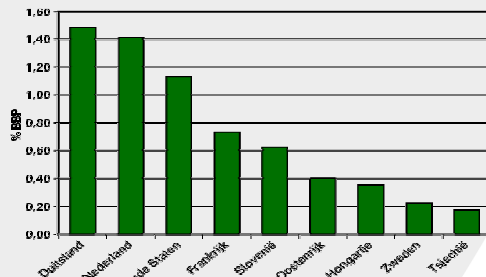
Zorglasten per volwassene in 2012 (begroting VWS 2012)

Volgens VWS dus €4826 in 2012 (prospectief); CBS: 2010 (retrospectief) €5272

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Zorguitgaven GGZ (vws)

Uitgaven aan de GGZ als aandeel van BBP (VWS, begroting 2012)

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Zorguitgaven GGZ (vws)

'fundamentele omslag' > basiszorg in de buurt, want:

- GGZ uitgaven ↑↑ (2000-2009 van € 2½ - 5½ mld)
- internationaal loopt NL 'uit de pas'
- jaarlijks > 10% toename van GGZ patiënten
- geestesziekten nu ≡ tien jaar geleden
- 2^e lijn GGZ behandelt onnodig lichte klachten

dus:

- extramuralisering
- van 2^e → 1^e lijn
- nadruk op preventie, tijdig signaleren, zelfzorg, e-mental health en korte behandelingen
- kostenbeheersing*

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Kostenbeheersing Zorg (vws)

zorgverzekering:

- basispakket verkleind oa FT/OT, Dieet, GGZ
- tarieven verlaagd oa logopedie, GGZ
- eigen betalingen oa verblijf, ELP, GGZ
- eigen risico € 220,- i.p.v. € 170,-
- akkoord ziekenhuizen & med. specialisten → nu GGZ??
- drempel zorgtoeslag verhoogd nu 70% HH

AWBZ:

- PGB beperkt alleen bij indicatie met verblijf
- functie begeleiding → Wmo 2013 & 2014

zorgverzekeraars:

- doelmatig & rechtmatig oa zorgstandaarden, praktijkvariatie
- selectieve inkoop oa kwaliteit (volumenormen) & kosten
- Meer risico nacaalculatie (2012) & ex post risicoverevening (2015)

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Statistieken

statistiek: overtuigende kracht van getallen

- om zwakke argumenten te versterken
- om hen onderuit te halen die je niet ondersteunen
- om (statistieken van) 'tegenstanders' verdacht te maken

verschillen definities

- wat neem je mee (en wat niet);
 - overschrijdingen, out of pocket, inflatie & loonkosten
- maakt vergelijken moeilijk

of 'manipulaties'

- methodiek (Steekproef representatief en aselect)
- conclusies die niet passen bij... (correlatie en oorzaak)

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Statistieken; Lies, damned lies, and...

- grafiek deels weergeven (alleen bruikbaar deel)
- appels en peren (bijv. lokaal & landelijk)
- eenzijdige benadering (halfvol glas)
- gemiddelde ('Beatrix en ik zijn samen heel rijk')
- klein, kleiner, kleinst (n = 1, %)
- vage cijfers, onduidelijke vergelijking (definitie, 50 jr. geleden)
- schaal (bij zeer klein verschil toch stijgende/dalende lijn)
- percentages of percentagepunten (60, of 60 t.o.v. 40)
- manipulerende / suggestieve vragen
- specifieke steekproef
- seizoen-, cultuur-, context- (enz.) gebonden vragen
- conclusies die niet passen bij onderzoek
- enz....

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Vragen??

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Programma

1. financiering van de zorg
2. **basisverzekering**
3. polisontwikkeling
4. processen zorgverzekeraar
5. zorginkoop
6. vragen

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Zorgstelsel in 3 compartimenten

Compartiment 1; AWBZ

langdurige verpleging & verzorging (care)

Compartiment 2; Zorgverzekeringswet

zorg gericht op herstel (cure)

Compartiment 3; AV

niet wettelijk verzekerd (o.a. aanvullende verz.)

- zorgaanbod is (voornamelijk) **privaat**
- **privaatrechtelijke** stelsel met **publiekrechtelijke** randvoorwaarden

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

AWBZ

voor langdurige zorg (>366 dagen), en onverzekerbare medische risico's

- overheid regelt, AWBZ financiert, zorgkantoor voert uit
- wet bepaalt aard en inhoud van aanspraak
- verzekering van rechtswege (i.t.t. ZVW)
- voor de gehele bevolking:
 - wonend in Nederland
 - van buiten NL maar hier werkend

géén recht bij onrechtmatig verblijf in NL!

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

AWBZ

- zorg in natura (ZIN) en (PGB)
- **grondslag** (medische reden) **nodig** (hierdoor onzelfstandig & langdurig/blijvend hulp nodig)
 - *somatische* aandoening of beperking
 - *psychogeriatrische* aandoening of beperking
 - *psychiatrische* aandoening
 - *verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke* handicap(grondslag *psychosociaal probleem* vervallen in 2009)
- als Zvw behandeling mogelijk; slechts bij uitzondering kortdurend AWBZ-zorg, nl:
 - 1) anders ernstige problemen, en
 - 2) AWBZ-zorg geen negatieve invloed op herstel

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Zvw; ontwikkelingen

2006; verandering van systeem (*paradigma shift*):

- 'oude' systeem sinds 1941 (Ziekenfondsenbesluit);
 - afzonderlijke publiekrechtelijke regelingen (Ziekenfondswet, ambtenaren, particuliere ZK verz.)
 - continu gebouwd / aangepast ('64 Zfw, '98 Wtz)
 - oud stelsel: **bureaucratisch, inflexibel, duur**
 - noodzakelijke veranderingen moeilijk
- Europa;
 - verwachting forse stijging zorgkosten (ongewijzigd beleid)
 - EMU grens: maximaal 3% begrotingstekort!

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

ZVW; doelstellingen

- efficiënter en beter **betaalbaar**
- deregulering & **marktwerking**
- **flexibilisering** zorg
- beloning naar prestatie (DBC's)
- eigen verantwoordelijkheid burger (extra wensen)
- klantvriendelijker & vraag- i.p.v. aanbodsturing
- gegarandeerde solidariteit (acceptatieplicht)
- betere toegankelijkheid (zorgplicht)
- meer mogelijkheden **zorgvernieuwing** (o.a ketenzorg)

politiek: opheffen verschil Ziekenfonds – Particulier

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Zvw; kenmerken (1)

- één zorgverzekering voor alle Nederlanders
- standaardpakket (± Ziekenfondspakket)
- no-claim, eigen risico en collectiviteiten
- verzekeraars: zorg- & acceptatieplicht
géén selectie op geslacht, leeftijd of gezondheid
- polis landelijk (uitz. ZvZ <800.000)
- keuze: natura-, restitutiepolis of mengvormen
- collectiviteiten mogen (max 10% korting!)
- risicoverevening ex-ante en ex-post
- koppelverbod AV's (maar geen acceptatieplicht!)

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Zvw; kenmerken (2)

- verzekeringsplicht alle ingezetenen
- premie inkomensafhankelijk (.. teruggave via belasting)
- nominale premie vanaf 18 jaar
- financiering via
 - nominale premie (45%),
 - inkomensafhankelijke bijdrage (50%) en
 - rijksbijdrage (5%)
- compensatie inkomen door zorgtoeslag

Zvw = 'raamwet', regels via Amvb's / 'voorhang'

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

ZVW; gevolg stelselwijziging

concurrentie zorgverzekeraars ↑↑

- reclamegeweld ↑↑
- 'prijsdumping'
 - marktprijs onder kostenniveau?!
 - hoge kortingen collectiviteiten (10% + bijv. gratis AV)
 - 'koppelverkoop' met andere verzekerings & financiële producten

gevolg

- prijsconcurrentie & premiedruk
 - nadruk op schadelast (zorgconsumptie) & beheerskosten
 - focus op kwaliteit, innovatie & klantgerichtheid
 - samenwerkingsverbanden (horizontaal & verticaal)
- onzekerheid toekomstperspectieven (risico's ↑↑)
- schaalvergroting door fusies (Ziekenhuis, TZ, ZvZ)
>> uiteindelijk terug naar menselijke maat? (>>decompositie van fusies?)

cave: vershraling!

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Aanvullende verzekeringen

- privaatrechtelijke overeenkomst o.b.v BW
- polis bepaalt aard en inhoud van de aanspraak
- zorgverzekeraar bepaalt (vorm en inhoud) polis
- zorgverzekeraar voert uit: eigen verzekerden

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Vragen??

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim stopt zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

Dank

voor uw aandacht

Salland verzekeringen, HollandZorg, Energiek en Verzuim doet zijn onderdeel van Eno.
WWW.ENO.NL

